

Sygn. akt **III AUa 386/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Sędziowie: Dorota Goss-Kokot

Renata Pohl

Protokolant: Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2021 r. w P. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **J. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wysokość emerytury górniczej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 25 lutego 2019 r. sygn. akt III U 859/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i oddala odwołanie;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i zasądza od J. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od J. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Renata Pohl	Marta Sawińska	Dorota Goss-Kokot
-------------	----------------	-------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z 08.10.2018r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przyznał J. G. prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy o emeryturach i rentach. Ustalając wysokość emerytury organ rentowy przeliczył okres pracy górniczej wnioskodawcy w rozmiarze 347 miesięcy przelicznikiem 1,2. Z załącznika do tej decyzji wynika, że ZUS nie uznał do ustalenia wysokości emerytury jako górniczej z przelicznikiem 1,8 okresu od 01.06.2005r. do 28.02.2006r., od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. wymienionych w świadectwie pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą jako zatrudnienie na stanowisku: rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący

prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń wymienionym w załączniku nr 3 cz. III pkt. 7 i 5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej. Zdaniem ZUS, dokumenty uzyskane u pracodawcy wskazują, że odwołujący zajmował w okresie od 01.06.2005r. do 28.02.2006r. stanowisku operatora urządzeń za i wyładowczych, które jest wymienione w załączniku nr 2 Rozporządzenia. Natomiast w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. brak jest dowodu wykonywania przez odwołującego pracy górniczej w rozumieniu art. 50d ust. 1 ustawy emerytalnej i z tych względów ww. okresy przeliczono przelicznikiem 1,2.

Wyplata emerytury odwołującego została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Decyzją z 15.11. 2018r. pozwany organ rentowy ponownie ustalił odwołującemu prawo do emerytury i przeliczył świadczenie oraz podjął wypłatę świadczenia. Przy ustaleniu wysokości emerytury do 349 miesięcy ZUS przeliczył przelicznikiem 1,2. Przyjmując tym razem w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 26.10.2018r. przelicznik 1,2 zamiast 1,8 podając w załączniku do decyzji taką samą argumentację jak w decyzji z 08.10.2018r.

Odwołanie od powyższych decyzji złożył J. G. podnosząc, że w okresach 01.06.2005r. do 28.02.2006r. w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 26.10.2018r. wykonywał niezmiennie pracę zgodnie z art. 50d ustawy o emeryturach i rentach, w przodku, wymienioną w załączniku nr 3 pkt. III pkt. 5 i 7 Rozporządzenia jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku w pełnym wymiarze czasu pracy wykonujący prace górnicze, mechaniczne i elektryczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń i w związku z czym wniósł o przeliczenie pracy górniczej zamiast przelicznikiem 1,2 według przelicznikiem 1,8 ww. okresów stosownie do zapisów art. 51 ust. 1 pkt. 2 ustawy emerytalnej.

Wyrokiem z 25.02.2019r. sygn. akt III U 859/18 Sąd Okręgowy w Koninie w pkt I wyroku zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. G. prawo do obliczenia wysokości emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,8 do okresów pracy od 01.06.2005 r. do 28.02.2006 r., od 01.03.2006 r. do 28.02.2009 r. oraz od 01.02.2010 r. do 26.10.2018 r. na stanowisku operatora urządzeń za i wyładowczych oraz młodszego operatora zwałowarki, operatora zwałowarki i starszego operatora zwałowarki – według załączonego wykazu dniówek sporządzonego przez (...) S. A. z siedzibą w K. z pominięciem okresu zasiłku chorobowego – pkt 1, zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – pkt 2 wyroku oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji – pkt 3 wyroku.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. G. urodził się (...)

W dniu 01.09.1986r. został zatrudniony w (...) K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku konserwatora tras w Oddziale (...).

W okresie od 29.10.1987r. do 04.10.1989r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Po odbyciu służby wojskowej od 01.11.1989r. odwołujący ponownie podjął pracę w Oddziale (...) jako konserwator tras przonośnikowych. Od 01.03.1990r. odwołujący podjął pracę jako operator przonośników w Oddziale LG-1 (Oddziale Górniczym pierwszym na Odkrywce L.), następnie od 01.10.1991r. jako młodszy operator przonośników wielkogabarytowych w tym samym Oddziale. Na tym ostatnim stanowisku odwołujący był zatrudniony do 31.05.2005r.

Z dniem 01.06.2005r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko **operatora urządzeń za i wyładowczych** w Oddziale LG1.

Natomiast z dniem 01.03.2006r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko **młodsze operatora zwałowarki** w Oddziale LG1. W świadectwie z dnia 27.11.2006r. Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w P. na podstawie art. 68 ust. 3 i 5 ustawy prawo geologiczne i górnicze stwierdził uprawnienia odwołującego na stanowisko operatora specjalistycznych wielostanowiskowych maszyn zwałujących i urabiających - koparka wielonaczyniowa Rs400 w odkrywkowych zakładach górniczych.

Od dnia 01.04.2007r. odwołujący został zatrudniony jako operator zwałowarki, a od 01.06.2008 r. jako starszy operator zwałowarki w Oddziale LG 1 (od 01.02.2010r. w Oddziale TG1) i pracę tą odwołujący wykonywał do końca okresu zatrudnienia do 26.10.2018r.

W dniu 20.08.2018r. (...) S.A. wystawiła odwołującemu świadectwo pracy górniczej potwierdzając, że odwołujący w okresie zatrudnienia w Kopalni wykonywał pracę górniczą określoną w art. 50c ust. ustawy emerytalnej na stanowiskach wymienionych w Załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994r.

1. od 01.09.1986r. do 28.10.1987r. na stanowisku tras przenośnikowych na odkrywce według Załącznika 2 pkt. 8;
2. od 01.11.1989r. do 31.01.1990r. na stanowisku konserwatora tras przenośnikowych na odkrywce według Załącznika 2 pkt. 8;
3. od 01.02.1990r. do 31.05.2005r. na stanowisku operatora przenośników taśmowych na odkrywce i jego pomocnik;
4. od 01.03.2009r. do 31.01.2010r. na stanowisku operatora zwałowarki na odkrywce i jego pomocnik według załącznika 2 pkt. 13.

Ponadto w świadectwie tym poświadczono, że odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę określoną w art. 50d ust. 1 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na stanowiskach wymienionych w Załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994r.

1. od 01.06.2005r. do 28.02.2006r. na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne, hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji i montażu, demontażu tych maszyn i urządzeń według Załącznika 3/III pkt. 7
2. od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. na stanowisku operatora koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce według Załącznika nr 3/III/pkt. 5
3. od 01.02.2010r. do nadal na stanowisku operatora koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce według Załącznika nr 3/III/pkt. 5

W świadectwie tym wymieniono pozostałe okresy pracy w Kopalni:

- od 29.10.1987r. do 04.10.1989r. – okres służby wojskowej
- od 05.10.1989r. do 31.10.1989r. – ustawowa przerwa po wojsku.

W dniu 18.07.2018r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. We wniosku oświadczył, że jest nie członkiem OFE oraz że pozostaje w zatrudnieniu w (...) K..

Do wniosku odwołujący dołączył świadectwo wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą z 09.07.2018r. wystawione przez (...) K., w którym potwierdzono wykonywanie pracy górniczej jak w świadectwie pracy późniejszym z 20.08.2018r. przedstawionym wyżej.

Dołączone zostały także wykazy dniówek za lata 2005-2018 oraz zaświadczenie Rp-7 i wykazy zasiłków chorobowych.

Na żądanie pozwanego (...) K. wyjaśniła w piśmie z 22.08.2018r., że odwołujący w okresie od 01.06.2005r. do 28.02.2006r. był zatrudniony na stanowisku operatora urządzeń za i wyładowczych. Na tym stanowisku praca polegała na sterowaniu podawarką na podwoziu gąsiennicowym wraz z zespołem podającym, lub odbierającym i wózkiem załadowniczym, lub zrzutowym w celu równomiernego załadunku na taśmociąg lub odbioru urobku z taśmociągu na zwałowarkę. Jest to element trwale związany ze zwałowarką i pracodawca kwalifikuje tę pracę jako pracę zdefiniowaną w art. 50d ust. 1 pkt. 1 stawy emerytalnej (Załącznik III/3pkt. 7). Z informacji tej wynikało także, że w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do nadal odwołujący wykonuje pracę jako operator zwałowarki, starszy operator zwałowarki w pełnym wymiarze czasu pracy wykonuje swoje obowiązki na maszynie podstawowej - zwałowarce na odkrywkach kopalni ruchu zakładu górniczego.

Zostało dołączone świadectwo pracy z dnia 20.08.2018r. znajdujące się w aktach osobowych odwołującego oraz dokumenty akt osobowych głównie angaże, umowy o pracę, karty obiegowe oraz świadectwa kwalifikacyjne i potwierdzenie uprawnień.

Po rozpoznaniu powyższego wniosku decyzją z 08.10.2018r. pozwany przyznał J. G. prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy o emeryturach i rentach.

Ustalając wysokość tej emerytury organ rentowy przeliczył okres pracy górniczej wnioskodawcy w rozmiarze 347 miesięcy przelicznikiem 1,2.

Z załącznika do tej decyzji wynika, że ZUS nie uznał do ustalenia wysokości emerytury jako górniczej z przelicznikiem 1,8 okresu od 01.06.2005r. do 28.02.2006r., od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. wymienionych w świadectwie pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą jako zatrudnienie na stanowisku: rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń wymienionym w załączniku nr 3 cz. III pkt. 7 i 5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej. Zdaniem ZUS, dokumenty uzyskane u pracodawcy wskazują, że odwołujący zajmował w okresie od 01.06.2005r. do 28.02.2006r. stanowisko operatora urządzeń za i wyładowczych, które jest wymienione w załączniku nr 2 Rozporządzenia. Natomiast w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. brak jest dowodu wykonywania przez odwołującego pracy górniczej w rozumieniu art. 50d ust. 1 ustawy emerytalnej i z tych względów ww. okresy przeliczono przelicznikiem 1,2.

W dniu 26.10.2018r. odwołujący złożył wniosek o podjęcie wypłaty emerytury górniczej w związku z rozwiązaniem umowy o pracę. Dołączył świadectwo pracy wystawione w dniu 26.10.2018r. przez (...) K. potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z tym dniem, w związku z przejściem na emeryturę. Do tego świadectwa zostało dołączone zaświadczenie dot. pracy odwołującego w okresie od 09.07.2018r. na stanowisku operatora koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce według Załącznika 3/III pkt. 5 z informacją o przepracowanych dniówkach półtorakrotnych jakie odwołujący przepracował po dacie wystawienia pierwszego świadectwa pracy górniczej.

Rozpoznając powyższy wniosek decyzją z dnia 15.11.2018r. pozwany organ rentowy ponownie ustalił odwołującemu prawo do emerytury i przeliczył świadczenie oraz podjął wypłatę świadczenia. Przy ustaleniu wysokości emerytury do 349 miesięcy ZUS przeliczył przelicznikiem 1,2. Przyjmując tym razem w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 26.10.2018r. ma zastosowanie przelicznik 1,2 zamiast 1,8 podając w załączniku do decyzji taką samą argumentację jak w decyzji z dnia 08.10.2018r.

W charakterystyce stanowisk pracy odwołującego dot. spornych okresów sporządzonej na żądanie Sądu (...) K. potwierdziła informacje zawarte w piśmie skierowanym do pozwanego z dnia 22.08.2018r. (akta ZUS - przedstawione powyżej).

Odwołujący pracując na stanowisku operatora urządzeń za i wyładowniczych wchodził w skład załogi zwałowarki, pracował w systemie czterobrygadowym i był zobowiązany czekać na pracownika zmieniającego. Do jego zadań należała obsługa wózka kablowego i taśm oraz wykonywał wszystkie prace jako operator zwałowarki, nie mógł usiąść jedynie za sterami maszyny. Odpowiadał w tym czasie za sprawny przepływ nadkładu. Na zwałowarce pracuje 6 osób głównie to operatorzy zwałowarki, jak również operatorzy urządzeń za i wyładowniczych. Obecnie tylko operatorzy zwałowarki. Pracą załogi zwałowarki kierował przodowy (brygadzysta). Od 01.06.2006r. odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę operatora zwałowarki i każda jego dniówka była rejestrowana jako przodkowa, bowiem nie wykonywał innej pracy.

Przerwa w wykonywaniu pracy górniczej przodkowej była związana z zamknięciem odkrywki L. i przeniesieniem maszyny na Odkrywkę T. (tj. z LG1 do TG1)

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym w pkt I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. G. prawo do obliczenia wysokości emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,8 do okresów pracy od 01.06.2005 r. do 28.02.2006 r., od 01.03.2006 r. do 28.02.2009 r. oraz od 01.02.2010 r. do 26.10.2018 r. na stanowisku operatora urządzeń za i wyładowniczych oraz młodszego operatora zwałowarki, operatora zwałowarki i starszego operatora zwałowarki – według załączonego wykazu dniówek sporządzonego przez (...) S. A. z siedzibą w K. z pominięciem okresu zasiłku chorobowego – pkt 1, zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – pkt 2 wyroku oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji – pkt 3 wyroku.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy podał, że w przedmiotowej sprawie organ rentowy przy obliczeniu wysokości emerytury odwołującego do okresów pracy górniczej odwołującego od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 26.10.2018r. zastosował przelicznik 1,2, a przedmiotem sporu pozostawało to czy zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 2 ustawy winien być ten okres przeliczony przelicznikiem 1,8.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50a lub 50e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Z powyższego wynika, że przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami, do których stosuje się przelicznik 1,8, zgodnie z art. 50d ust. 1 Ustawy są okresy pracy w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębianiu szybów i robotach szybowych.

Należy zatem przy tym mieć na względzie, że praca w przodkach to praca bezpośrednio wiążąca się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, pozyskiwaniem złóż węgla brunatnego.

Wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach uwzględnianej w wymiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3 ustawy emerytalnej. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23.12.1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 01.02.1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle, a dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą, lecz rzeczywisty zakres obowiązków ubezpieczonego.

Zatem zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy wnioskodawcy na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga, by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust. 1 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy podał, że wnioskodawca niewątpliwie przedłożył świadectwo wykonywania pracy górniczej za sporny okres, w którym zakwalifikowano jego pracę jako pracę wymienioną w art. 50d ust. 1 pkt. 1 Ustawy emerytalnej na stanowiskach wymienionych w Załączniku nr 3/III pkt. 7 i 5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23.12.1994r. Przedłożył także wykazy dniówek, prowadzonych przez pracodawcę przez lata na bieżąco i bez udziału Komisji Weryfikacyjnej.

Samo stwierdzenie przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, że wnioskodawca zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 7 tj. jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace elektryczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ust. 1 pkt. 1 ustawy.

Załącznik nr 3/III wymienia stanowiska:

- 1) górnik kopalni odkrywkowej,
- 2) górnik strzałowy kopalni odkrywkowej,
- 3) operator koparek jednonaczyniowych na odkrywce,
- 4) operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce,
- 5) operator koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce,
- 6) operator pomp i sprężarek na odkrywce zatrudniony w przodku bezpośrednio w procesie urabiania,
- 7) rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń,
- 8) ratownicy kopalnianych drużyn ratowniczych, ratownicy zatrudnieni w (...) lub okręgowych stacjach ratownictwa górniczego i mechanicy sprzętu ratowniczego drużyn kopalnianych, wykonujący pracę górniczą na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 2.

Sąd Okręgowy uznał, że stosowane nazewnictwo zajmowanego stanowiska pracy odwołującego i zakres wykonywanych przez niego obowiązków w całym spornym okresie, potwierdziły dokumenty oraz zeznania odwołującego oraz świadków. Z kolei wyniki postępowania dowodowego – w ocenie Sądu I instancji wskazują, że w całym spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę operatora urządzeń za i wyładowczych na zwałowarce 01.06.2005r. do 28.02.2006r. wchodząc w skład załogi zwałowarki, pracując w systemie czterobrygadowym.

Natomiast w okresie od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. odwołujący niezmiennie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – pracę operatora zwałowarki w systemie czterobrygadowym.

Jak wskazano wyżej wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50d ust. 1 pkt. 1 ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone postępowanie potwierdziło dane zawarte w świadectwie pracy górniczej. Ubezpieczony w spornym okresie będąc zatrudnionym na stanowisku operatora zwałowarki wykonywał pracę w przodkach bezpośrednio przy wydobywaniu urobku, o której mowa w art. 50d powołanej powyżej ustawy - w ilości dniówek wykazanej w przedłożonych kartach ewidencyjnych (wykazach dniówek).

Mając na względzie zarzut pozwanego, że praca operatora zwałowarki nie jest pracą górniczą wykonywaną w przodku węglowym, a w przodku zwałowym, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę (poza Załącznikiem 3/III) także na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03.10.2017 r. wydanym w sprawie sygn. I UK 410/16, w którym Sąd Najwyższy wyraził pogląd dot. oceny prac elektrycznych jako pracy przodkowej, że prace elektryczne mogą zostać uwzględnione w kwalifikowany sposób (w wymiarze półtorakrotnym), jeśli po pierwsze, były wykonywane „bezpośrednio w przodku”, po drugie, „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”, i po trzecie, realizowane były „na koparkach i zwałowarkach” i wykonywane były „przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń”. Czynniki te muszą zaistnieć kumulatywnie. W przeciwnym razie wykonywanej pracy nie można uwzględnić według promocyjnego przelicznika.

W kontekście tego orzeczenia, praca elektryka wykonującego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na zwałowarce stanowi pracę przodkową, to tym bardziej stanowi ją praca operatora zwałowarki, pracującego w tym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie ulega wątpliwości, że wykazane przez pracodawcę wnioskodawcy dniówki - zarówno wymienione w załączniku do karty ewidencyjnej pracownika do świadectwa pracy jak i uzupełnieniu z dnia 26.10.2018r. powinny zostać uwzględnione przy ustalaniu wysokości emerytury wnioskodawcy z zastosowaniem przelicznika 1,8 i wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (pkt. II wyroku).

Nadto Sąd I instancji wskazał, że skoro wyjaśnienie wszystkich wątpliwości umożliwiających podjęcie rozstrzygnięcia w sprawie nastąpiło na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, nie można było stwierdzić odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie istnienia okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1 a ustawy emerytalnej (pkt. III wyroku).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i błędne ustalenie na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, że J. G. w okresie od 01.06.2005 r. do 28.02.2006 r., od 01.03.2006 r. do 28.02.2009 r. oraz od 01.02.2010 r. do 20.08.2018 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górnicze, o których mowa w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co miało wpływ na wynik postępowania poprzez przyznanie odwołującemu

prawa do ustalenia wysokości emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,8 za cały ww. okres, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że odwołujący w spornym okresie wykonywał pracę w przodku w rozumieniu art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu górnictwa w odkrywkowych zakładach górniczych na okoliczność ustalenia, czy odwołujący w spornych okresach wykonywał pracę górniczą w przodku, do której stosuje się przelicznik 1,8, co miało wpływ na wynik postępowania poprzez przyznanie odwołującemu prawa do ustalenia wysokości emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,8 za cały sporny okres,

3. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 51 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty poprzez ich zastosowanie oraz przyznanie ubezpieczonemu prawa do wyliczenia wysokości emerytury górniczej za sporny okres przy zastosowaniu przelicznika 1,8.

Wskazując ww. zarzuty organ rentowy wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości,
- zasądzenie od odwołującego na rzecz pozwanego organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację odwołujący wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu w tym kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy przy obliczeniu wysokości emerytury odwołującego do okresów pracy górniczej odwołującego od 01.06.2005 r. do 28.02.2006 r., od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 26.10.2018r. zastosował przelicznik 1,2, a przedmiotem sporu pozostawało to czy zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 2 ustawy winien być ten okres przeliczony przelicznikiem 1,8.

Przypomnieć należy, że przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej, stosownie do art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stosuje się następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył ustalenia - czy we wskazanym powyżej okresie zatrudnienia wnioskodawca J. G. wykonywał kwalifikowaną pracę górniczą, o której mowa w art. 50d ustawy emerytalnej, co uprawniałoby go do przeliczenia tych okresów pracy według przelicznika 1,8 – zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 tej ustawy. Pozwany

organ rentowy odmówił uznania tych okresów zatrudnienia za okresy wykonywania kwalifikowanej pracy górniczej. Zdaniem ZUS, dokumenty uzyskane u pracodawcy wskazują, że odwołujący zajmował w okresie od 01.06.2005r. do 28.02.2006r. stanowisku operatora urządzeń za i wyładowczych, które jest wymienione w załączniku nr 2 Rozporządzenia. Natomiast w okresach od 01.03.2006r. do 28.02.2009r. i od 01.02.2010r. do 20.08.2018r. brak jest dowodu wykonywania przez odwołującego pracy górniczej w rozumieniu art. 50d ust. 1 ustawy emerytalnej i z tych względów ww. okresy przeliczono przelicznikiem 1,2.

Stosownie tymczasem do treści art. 50d ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

- 1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;
- 2) w drużynach ratowniczych.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym (ust. 3).

Słusznie wskazał Sąd I instancji, iż w tym zakresie aktem prawnym nadal obowiązującym jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23.12.1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Zgodnie natomiast z § 2 tego rozporządzenia z dnia 23.12.1994 r., za pracę górniczą w kopalniach węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i w innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla tych kopalń, określoną w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin, uważa się okresy zatrudnienia na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia (załącznik nr 2 - wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalni węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą).

Z kolei § 3 stanowi, że za okresy pracy pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników, uważa się okresy pracy na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia (załącznik nr 3 - wykaz stanowisk pracy, na których okresy pracy pod ziemią oraz w kopalniach siarki i węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym).

Pod poz. 7 w przedmiotowym wykazie ujęto pracę w kopalni węgla brunatnego rzemieślników zatrudnionych na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujących prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń.

Wykaz stanowisk pracy, określony w ww. załączniku nr 3 do rozporządzenia z 1994 r., czyli stanowisk tzw. kwalifikowanej pracy górniczej, odnosi się wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryteria miejsca wykonywania pracy i jej charakteru, określonych zgodnie z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Za prace wymienione w załączniku nr 3, mogą więc być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, **które są związane bezpośrednio z wykonywaniem czynności w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.** Z kolei pojęcie „innych prac przodkowych” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin (tak Sąd

Najwyższy w wyrokach np. z dnia 11.02.2010 r., I UK 236/09, LEX 585722 i z dnia 21.02.2012 r., I UK 295/11, OSNP 2013/304/38).

Ustawodawca zatem odróżnił pracę górniczą (zwykłą), którą w kopalniach węgla brunatnego jest zatrudnienie na odkrywce przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża (art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy) od pracy górniczej (kwalifikowanej), którą zalicza się w wymiarze półtorakrotnym, gdy praca ta jest wykonywana "w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych" (art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy). Te ostatnie okresy potraktowane zostały przez ustawodawcę w sposób wyjątkowo korzystny ze względu na wysoki stopień zagrożenia życia i zdrowia pracowników.

Zauważyć przy tym należy, że przodek to wyrobisko, miejsce bezpośredniej pracy maszyn podstawowych i pomocniczych biorących udział w procesie produkcji (wydobycia). Judykatura niejednokrotnie zajmowała się pojęciem „pracy w przodku” w kopalniach węgla brunatnego. Zapatrywania na temat pojęcia „przodka” w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, są spójne i utrwalone w jednolitej linii orzeczniczej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21.02.2012 r., I UK 295/11, OSNP 2013 nr 3-4, poz. 38, z dnia 18.03.2015 r., I UK 280/14, LEX nr 1712808, z dnia 11.02.2010 r., I UK 236/09, LEX nr 585722, z dnia 22.04.2011 r., I UK 360/10, LEX nr 949021, z dnia 06.09.2011 r., I UK 70/11, LEX nr 1102258). Przodek to teren prac bezpośrednio przy urobku i wydobyciu kopaliny, a nie teren wyrobiska oddalony od miejsca wydobycia i urobku kopaliny, choćby o kilkadziesiąt metrów. Pracownicy wykonujący swe obowiązki w wyrobisku, ale nie bezpośrednio przy wydobyciu i urobku kopaliny, nie są, bowiem w tym samym stopniu narażeni na ryzyko utraty zdrowia, co górnicy pracujący bezpośrednio przy pracach wydobywczych. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18.03.2015 r., I UK 280/14 wskazywał, że miejsce przodka nie może być rozciągane na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie „przodka” straciłoby swoje znaczenie i tym samym nie można zaakceptować definicji przodka, która wynika z opinii naukowo-technicznych i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego. Identyczny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08.01.2014 r., I BU 12/13 (Legalis), a sąd w niniejszym składzie w pełni go podziela.

Przechodząc do rozważań dotyczących pracy wnioskodawcy w kopalni węgla brunatnego, czyli kopalni odkrywkowej, wskazać należy, iż praca „na odkrywce” w kopalniach węgla brunatnego (siarki) jest odpowiednikiem pracy „w przodkach” pod ziemią tylko wtedy, gdy polega na wykonywaniu zatrudnienia przy pracach bezpośrednio i ściśle związanych z wydobywaniem kopaliny lub pozyskiwaniem złóż (por. wyrok z dnia 28.04.2010 r., I UK 339/09, oraz z dnia 22.04.2011 r., I UK 360/10). W konsekwencji, konieczne jest jednoznaczne ustalenie, że sporne prace były bezpośrednio związane z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku lub przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, a „inne prace w przodku” powinny wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny (por. wyroki z dnia 11.02.2010 r., I UK 236/09, oraz z dnia 24.03.2011 r., I UK 328/10).

Podkreślić należy, że tutaj Sąd w pełni aprobuje przy tym utrwalony w orzecznictwie pogląd, iż przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej (per analogiam- wysokość tego świadczenia) muszą być wykładane ściśle, a do oceny charakteru pracy górniczej, tym bardziej pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, nie mogą służyć ani zakładowe wykazy stanowisk, ani też protokoły komisji weryfikacyjnej, kwalifikujące określone zatrudnienie, jako pracę górniczą zaliczaną w takim wymiarze (por. wyrok SN z dnia 08.01.2014 r., I BU 12/13, Legalis,

wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28.06.2013 r., III AUa 1127/12, LEX 1369319, z dnia 14.03.2017 r., III AUa 965/16, Legalis).

W przypadku sporu o kwalifikację danego stanowiska decydujące znaczenie dla uznania okresu zatrudnienia na tym stanowisku za pracę górniczą podlegającą zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym, ma nie zatem nazwa stanowiska, lecz rodzaj faktycznie wykonywanej pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych) (tak: wyroki SN z dnia 18.03.2015 r., I UK 280/14, z dnia 02.06.2011 r., I UK 25/10 i z dnia 06.09.2011 r., I UK 70/11). Nie może tym samym o tym decydować wykaz stanowisk pracy sporządzony przez pracodawcę, ani zmiana kwalifikacji zajmowanego stanowiska pracy, dokonana przez komisję weryfikacyjną (tak: m.in. wyroki SN z dnia 22.04.2011 r., I UK 360/10, LEX nr 949021 i z dnia 06.09.2011 r., I UK 70/11, LEX nr 1102258 oraz postanowienie z dnia 19.01.2012 r., I UK 319/11, LEX nr 1215422), ani rozporządzenie wykonawcze, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy, nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień, niż uczynił to ustawodawca, zaś wykładnia przepisów powołanego rozporządzenia z 1994 r. nie może zmieniać ani rozszerzać ustawowej definicji kwalifikowanej pracy górniczej. Innymi słowy, ocena pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym powinna się koncentrować na jej ustawowych warunkach, tj. pojęciu tej pracy, a nie na samej nazwie stanowiska (tak: uzasadnienie wyroku SN z dnia 05.05.2011 r., I UK 382/10, LEX nr 863949).

Z uwagi na powyższe - ustalenie, że w spornym okresie praca górnicza ubezpieczonego miała ten kwalifikowany charakter, uprawniający do przelicznika 1,8 za każdy rok przy ustalaniu wysokości emerytury, winno znaleźć oparcie w wynikach całego postępowania dowodowego. W ocenie Sądu Odwoławczego, materiał dowodowy zebrany w toku postępowania przed Sądem I instancji nie był natomiast wystarczający do wydania rozstrzygnięcia korzystnego dla odwołującego. Za pracę wymienione w załączniku nr 3 mogą być uznane tylko takie prace wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku (wyrok SN z 03.10.2017 r. sygn. I UK 410/2016). Stwierdzenie przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, że ubezpieczony zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 nie jest równoznaczne z wykonywaniem pracy, o której mowa w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, gdyż dotyczy ona czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio w procesie produkcyjnym zakładu górniczego, a więc przy wydobywaniu urobku i kopaliny. Jednocześnie rodzaj prac wymienionych w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy jest węższy, niż w przywołanym punkcie rozporządzenia, w ustawie nie wymienia się bowiem obsługi i konserwacji maszyn i urządzeń, czy też ich napraw (wyrok SA w Łodzi z 13.02.2018 r., III AUa 1086/16).

Zgodzić się należy z twierdzeniem organu rentowego zaprezentowanym w apelacji, że to że eksploatacja węgla brunatnego w kopalni odkrywkowej, w której był zatrudniony odwołujący prowadzona jest za pomocą koparek wielonaczyniowych odpowiednio zestrojonych z ciągłym transportem technologicznym, czyli układem przenośników taśmowych na odcinku kilku, kilkunastu kilometrów, a zwałowanie zdejmowanego nadkładu odbywa się przy użyciu zwałowarek, a zwałowarki służą do zwałowania nadkładu, czyli wszystkiego co zalega nad pokładem węgla i pracują na terenie zwałowiska czyli poza przodkiem wydobywczym. Miejsce zwałowania nadkładu (zwałowisko), gdzie pracują maszyny podstawowe tj. zwałowarki nie jest bezpośrednio związane z miejscem wydobywania urobku, a zatem nie mieści się w pojęciu przodka określonego w art. 50d ustawy. Tym samym prace na zwałowisku w obrębie maszyny podstawowej jaką jest zwałowarka nie są pracami przodkowymi wymienionymi w art. 50d ustawy (wyrok SA w Łodzi z 07.11.2018 r. III AUa 12/18, wyrok SA w Katowicach z 16.04.2014 r. III AUa 121/13).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że odwołujący w spornym okresie wykonywał prace wymienione w załączniku nr 3 cz. III pkt 5 i 7 do rozporządzenia

Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23.12.1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, uznawane za pracę górniczą, tj. operator koparek wielonaczyniowych i zwałowarek na odkrywce oraz rzemieślnicy zatrudnieni na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń - gdyż co prawda odwołujący faktycznie wykonywał pracę operatora zwałowarki, ale jego praca nie była wykonywana w **przodkach bezpośrednio** przy **urabianiu** i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych.

Sąd I instancji błędnie przyjął, że odwołujący wykonywał pracę górniczą w przodku, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w tym okresie odwołujący wykonywał prace na zwałowarce, do której zadań należy zwałowanie nadkładu, a nie urabianie i ładowanie urobku.

Tymczasem jak wyżej wskazano, w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku i nawet nie chodzi o jakąkolwiek pracę przy maszynach urabiających, ładujących i transportujących urobek, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach, zaś pod określeniem "inne prace przodkowe" należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy. Muszą to być zatem zarówno prace na wskazanych maszynach podstawowych, jak również muszą to być prace związane bezpośrednio z procesem urabiania i ładowania urobku.

W konsekwencji należało uznać, iż zastosowanie przez organ rentowy przelicznika 1,2 w przypadku wnioskodawcy w odniesieniu do spornych okresów było całkowicie zasadne.

Z powyższego wynika, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że odwołujący przez cały sporny okres wykonywał pracę górniczą, o której mowa w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, co skutkowało nieuzasadnionym przyznaniem odwołującemu prawa do przeliczenia emerytury z zastosowaniem przelicznika 1,8 za cały sporny okres.

Powyzsza konstatacja doprowadzić musiała w konsekwencji do uwzględnienia apelacji i zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniesionego przez odwołującego J. G. odwołania, które pozbawione było uzasadnionych podstaw. O powyższym orzeczono więc w pkt 1 wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Zmiana zaskarżonego orzeczenia Sądu I instancji co do meritum powodowała także konieczność zmiany zawartego w nim postanowienia o kosztach procesu i zasądzenia od odwołującego (jako strony przegrywającej sprawę) na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – pkt 2 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i przepisu § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22.10.2015r.

Mając powyższe na względzie, tytułem zwrotu kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym) zasądzono od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 240 zł – punkt 3 wyroku.

Renata Pohl Marta Sawińska Dorota Goss-Kokot